

**Uchwała Nr 310 / XLVI/ 2014
Rady Gminy w Bodzanowie**

z dnia 30 czerwca 2014 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w
Rodzinie
w gminie Bodzanów na lata 2014 - 2020.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 i 645) art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 10.06.2010r Nr 125, poz.842 ze zm.)

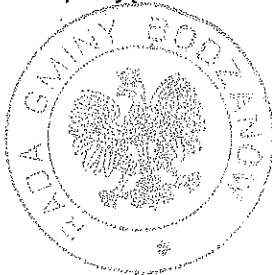
**Rada Gminy w Bodzanowie
uchwała:**

§ 1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Bodzanów na lata 2014-2020, określony w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Źródłem finansowania zadań niniejszego programu są środki finansowe pochodzące z budżetu Gminy oraz środki przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bodzanów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Bodzanów

Janusz Janowski

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W Gminie Bodzanów
NA LATA 2014 - 2020**

WSTĘP

Przemoc w rodzinie, rozumiana jako przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna lub ekonomiczna jest istotnym problemem społecznym, występującym we wszystkich grupach społecznych. Przemoc jest często problemem ukrytym, któremu towarzyszą inne dysfunkcje w rodzinie. Skutki przemocy u dorosłych osób oraz dzieci są wielowymiarowe, często na całe życie, począwszy od charakteryzującego pokrzywdzone zespołu stresu pourazowego, poprzez choroby psychosomatyczne i psychiczne, nerwice lękowo-depresyjne, po różnego rodzaju zaburzenia zachowania, a także uzależnienia.

Zgodnie z Preambulą ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Natomiast Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.) określa czyny zabronione, które mogą stanowić akt przemocy domowej, za które przewiduje karę pozbawienia wolności.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy i współdziałania instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie oraz służb odpowiedzialnych za nasze bezpieczeństwo. Art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wśród zadań własnych gminy wymienia m.in. opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

1. Podstawa prawna Programu

Program realizowany będzie w oparciu o następujące przepisy:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 182),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2007 r. , poz. 473 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.),
6. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 788),
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245),
8. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006-2016.
9. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w

Rodzinie w powiecie plockim na lata 2012-2020.

II . Charakterystyka problemu przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest poważnym zaburzeniem funkcjonowania rodziny, prowadzącym do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami doznającymi przemocy domowej najczęściej są kobiety, dzieci, osoby chore i niepełnosprawne.

Przemoc w rodzinie została zdefiniowana w art. 2 ust.2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą definicją przez **przemoc w rodzinie należy rozumieć wszelkie jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.**

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. **JEST INTENCJONALNA** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
2. **SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca jest silniejszy.
3. **NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE** – sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (np. do wolności, do nietykalności osobistej, do godności, szacunku itp.).
4. **POWODUJE CIERPIENIE I BÓL** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie, gdzie poszczególne formy najczęściej występują w połączeniu z innymi:

1. **fizyczna** – najbardziej widoczna i najtrudniejsza do ukrycia, od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji.
To właśnie jej drastyczne przykłady są pokazywane przez media.
2. **psychiczna** – najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się niepostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, po oskarżanie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby;
3. **ekonomiczna/materialna** – uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, niełożenie na utrzymanie rodziny;
4. **seksualna** – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspakajania własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt);
5. **zaniedbanie** – najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu mówimy w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Sytuację przemocy w rodzinie często opisuje się także w innych kategoriach nazywanych przemocą „gorącą” lub „chłodną”.

Przemoc gorąca to gwałtowne wybuchy tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujące agresywne zachowania wobec najbliższych.

Przemoc chłodna przyjmuje najczęściej postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Stosujący przemoc, przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajduje dla nich usprawiedliwienie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Z punktu widzenia prawa przemoc uznawana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania, podejmowania działań na rzecz ochrony ofiar, ścigania i karania sprawców. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, relacje między doznającym a stosującym przemoc, odczuwane przez doświadczających skutki przemocy, a także na możliwości wyjścia z przemocy. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak: poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności ludzkiej. Zaś z punktu widzenia społecznego, zwracają uwagę funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiające zachowania przemocowe.

W bezpośrednim kontakcie z osobami doznającymi przemocy czy stosującymi przemoc w rodzinie ważne jest rozumienie przemocy na każdej płaszczyźnie. Każda osoba podejmująca się pracy z pokrzywdzonymi czy stosującymi przemoc powinna robić to zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym i możliwościami instytucji, jaką reprezentuje, a także mieć świadomość granicy swoich kompetencji.

III. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie

Skalę problemu przemocy w rodzinie najlepiej obrazują statystyki, opracowane na podstawie danych zebranych w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. Przedstawione poniżej zestawienia pokazują, iż w okresie od powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie tj. od 25 października 2011 r. do końca grudnia 2013 r., w 2 rodzinach została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty” w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie. Procedura ta została głównie wszczęta przez przedstawicieli policji (2 rodziny) oraz przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – 0 rodzin..

Tab. nr 1 Liczba Niebieskich Kart sporządzonych przez poszczególne instytucje

Instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskiej Karty”	Według nowej procedury Niebieskiej Karty od października 2011 r. do grudnia 2011 r.	Od stycznia do września 2012 r.	Ogółem
GKRPA	0	0	0
Ochrona zdrowia	0	0	0
Oświata	0	0	0
Ogółem	4	2	6

Zródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w 0 przypadkach zawiadomił Prokuraturę Rejonową o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie. W przypadku 2 rodzin wystosowano wniosek do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Płocku, o niepokojącej sytuacji małoletnich w rodzinie. Przewodniczący Zespołu w przypadku 1 osoby podejrzaney o stosowanie przemocy w rodzinie złożył do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosek o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe.

Tab. nr 2 Działania Zespołu Interdyscyplinarnego, podejmowane w związku z przemocą w rodzinie

	według nowej procedury Niebieskiej Karty od października 2011 r.	od stycznia do grudnia 2013 r.	Ogółem

	do grudnia 2011 r.		
Liczba zawiadomień złożonych do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 kk	0	0	0
Liczba zawiadomień złożonych do sądu rodzinnego z powodu zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych	0	2	2
Liczba wniosków złożonych do GKRPA o skierowanie na leczenie odwykowe	0	1	1
Liczba osób skierowanych do udziału w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie	0	0	0
Liczba kobiet skierowanych do POIK	0	2	2
Liczba osób skierowanych do Gminnego Punktu Konsultacyjnego	0	4	4

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Jak wynika z danych statystycznych Posterunku Policji w Bodzanowie, w okresie 2011 r. do grudnia 2013r doszło do **35** interwencji domowych na terenie Gminy Bodzanów a w przypadku 4 interwencji zostało wszczęte dalsze postępowanie, w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie. W okresie od stycznia do grudnia 2013 r. odnotowano **6** interwencji domowych, a w 1 przypadkach policja wszczęła dalsze postępowanie, z uwagi na wystąpienie problemu przemocy w rodzinie. Z danych tych można stwierdzić, iż liczba interwencji domowych jest rosnąca..

Tab. nr 3 Wykaz interwencji policji oraz podejmowanych postępowań w związku z przemocą w rodzinie

	2011 r.	Od stycznia do grudnia 2013 r.	Ogółem
Interwencje domowe	5	6	11
Postępowania wszczęte w związku z podejrzeniem przestępstwa z art. 207§1kk	2	2	4

Źródło: Komisariat Policji w Czechowicach-Dziedzicach

Gmina Bodzanów od 2012 r. prowadzi Punkt Konsultacyjny w Bodzanowie. W Punkcie Konsultacyjnym można bezpłatnie skorzystać z pomocy, psychoterapeuty uzależnień. Dane statystyczne dotyczące działalności punktu obrazuje poniższa tabela.

Tab. nr 4 Ilość porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym ds. uzależnień

	Od kwietnia do grudnia 2012 r.	od stycznia do grudnia 2013 r.
Liczba porad	42	61
Kobiety	8	4
Mężczyźni	9	11
Dzieci	0	0

Źródło: Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień

Odnosząc się do problemu przemocy w rodzinie analizie zostały poddane statystyki organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Na podstawie danych statystycznych z tych instytucji wynika, iż Prokuratura Rejonowa w Płocku od stycznia 2011 r. do grudnia 2013 r. zarejestrowała łącznie 5 postępowań o przestępstwo dotyczące przemocy w rodzinie. W 3 sprawach został skierowany akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w Płocku. W jednym przypadku zastosowano dozór policji oraz środek zapobiegawczy w postaci zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną.

Jedną z form przemocy w rodzinie są także zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze wobec małoletnich. W przypadku 3 dzieci sąd w trybie nagłym wydał orzeczenie o ich odebraniu, natomiast w przypadku 2 dzieci wydanie zarządzeń nastąpiło na podstawie orzeczenia końcowego.

Tab. nr 5 Dane statystyczne Sądu Rejonowego w Płocku

	Od stycznia 2011 r. do grudnia 2013 r.
Osoby skazane za przestępstwo z art. 207 kk	4
Nałożony obowiązek powstrzymywania się od kontaktu z osobą pokrzywdzoną	1
Nakaz opuszczenia przez sprawcę przemocy mieszkania zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną	0
Odebrane dzieci w trybie nagłym z powodu zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych	1
Odebrane dzieci na podstawie orzeczenia końcowego z powodu zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych	1

Źródło: Sąd Rejonowy w Płocku

Skalę problemu przemocy rodzinie obrazują również dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej. W roku 2011 Ośrodek Pomocy Społecznej w przypadku 4 rodzin występował do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Płocku o rozeznanie sytuacji małoletnich, natomiast w

roku 2012 skierował 3 wnioski o zbadanie sytuacji rodzinnej małoletnich. W 2011r. i w 2012r. pracownicy socjalni dwukrotnie brali udział w czynnościach odebrania dziecka z rodziny, w związku z zagrożeniem jego zdrowia i życia. W 2013 r. takich interwencji nie odnotowano.

Tab. nr 6 Działania Ośrodka Pomocy Społecznej

	2012 r.	2013 r.
Rodziny korzystające z pomocy Ośrodka ogółem :	348	371
Zawiadomienia o podejrzeniu z art. 207 § 1 kk	0	0
Prokuratury popełnienia		
Rejonowej przestępstwa		
Wnioski do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w związku z zaniedbaniami opiekuńczo-wychowawczymi	3	2

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej

Z analizy przedstawionych powyżej danych wynika, że przemoc w rodzinie na terenie naszej gminy jest problemem społecznym. Należy przypuszczać, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą jest znacznie wyższa niż wskazują na to przywołane statystyki. Osoby doznające przemocy domowej często przez wiele lat ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić dokładną skalę problemu przemocy. Od czasu powstania Zespołu Interdyscyplinarnego, działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie są intensywniejsze i coraz bardziej skuteczne. Ponieważ przemoc w rodzinie jest ciągle dużym problemem naszej gminy, należy zatem wzmocnić dotychczasowe działania, które powinny mieć charakter współpracy interdyscyplinarnej poszczególnych instytucji lokalnych. Efektem takiej współpracy będzie skuteczne zapobieganie, rozpoznawanie oraz przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom.

Zasoby gminy:

Na terenie gminy Bodzanów funkcjonują służby, które w zakresie swoich kompetencji mają zadanie przeciwdziałać przemocy w rodzinie. Są to przede wszystkim:

- Zespół Interdyscyplinarny
- Punkt Konsultacyjny
- Posterunek Policji
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Placówki służby zdrowia

Ponadto wiele instytucji i organizacji działających na terenie gminy Bodzanów spotyka się w codziennej działalności ze zjawiskiem przemocy i jego skutkami. Są to m.in.:

- jednostka systemu pomocy społecznej
- placówki oświatowe – szkoły, przedszkola
- placówki służby zdrowia
- parafie

Poza gminą Bodzanów swoje siedziby mają również inne instytucje działające na rzecz mieszkańców naszej gminy dotkniętych przemocą, współpracujące z miejscowymi służbami pomocowymi:

- powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Płocku
- Sąd Rejonowy w Płocku
- Prokuratura Rejonowa w Płocku
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Płocku
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku.
- Komenda Miejska Policji w Płocku

IV Cele Programu

Cel główny:

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel ten oparty jest na realizacji zadań gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez promowanie działań profilaktycznych, wspieranie osób doświadczających przemocy oraz pracy ze sprawcami przemocy nad zmianą ich zachowań i postaw.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy.
2. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie
3. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, adresowanych do różnych grup odbiorców.
4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
5. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy.

V Działania służące realizacji Programu

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie

- 1.1 Zbieranie i uaktualnianie informacji na temat rozmiarów problemu przemocy w rodzinie oraz zasobów środowiska lokalnego (statystyki policyjne, sądowe, Ośrodka Pomocy Społecznej, Punktu Konsultacyjnego, GKRPA, szkół.
- 1.2 Przygotowywanie raportów o przemocy w rodzinie, zasobach środowiska lokalnego oraz potrzebach szkoleniowych.
- 1.3 Monitorowanie problematyki przemocy w rodzinie oraz udzielanej pomocy.

2. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie

- 2.1 Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych (lokalna prasa, Internet, ulotki, broszury) na temat zjawiska przemocy i możliwości jej przeciwdziałania.
- 2.2 Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, plakatów) o przemocy w rodzinie i możliwościach uzyskania pomocy.

3. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców

- 3.1 Realizacja programów adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli (dotyczących m.in. konstruktywnej komunikacji interpersonalnej, porozumiewania się bez przemocy, modyfikowania agresywnych zachowań, mediacji i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy).
- 3.2 Realizacja programów profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców, ze szczególnym uwzględnieniem wychowywania bez przemocy (warsztaty umiejętności wychowawczych, szkoły dla rodziców).

4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

- 4.1. Szkolenia grup zawodowych z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla potrzeb współpracy w grupach roboczych,
- 4.2. Szkolenie dotyczące problemu przemocy w rodzinie dla członków grup roboczych.

5. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy

- 5.1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego,
- 5.2. Realizacja procedury Niebieskiej Karty,
- 5.3. Realizacja programów pomocy terapeutycznej dla osób doznających przemocy w rodzinie,
- 5.4. Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 5.5. Utworzenie mieszkania chronionego dla osób doznających przemocy w rodzinie.

6. Częściowa ewaluacja Gminnego Programu

- 6.1. Zebranie danych od instytucji realizujących Program.

VI Realizatorzy Programu

Pomioty realizujące zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla mieszkańców gminy Bodzanów.

1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Punkt Konsultacyjny,
4. Ośrodek Pomocy Społecznej,
5. Policja,
6. Prokuratura Rejonowa,
7. Sąd Rejonowy,
8. Placówki Ochrony Zdrowia,
9. Placówki Oświaty,
10. Świetlice dla dzieci i młodzieży,
11. Organizacje pozarządowe,

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Bodzanów

Janusz Janowski